

FITXA IDENTIFICATIVA**Dades de l'Assignatura**

Codi	43534
Nom	Política i metapolítica
Cicle	Màster
Crèdits ECTS	5.0
Curs acadèmic	2022 - 2023

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
2159 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 12-V.2	Facultat de Filosofia i Ciències de l'Educació	1	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
2159 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 12-V.2	17 - Política i metapolítica	Optativa

Coordinació

Nom	Departament
JIMENEZ REDONDO, MANUEL	165 - Filosofia

RESUM

Un suposat del programa d'aquest curs és la consideració del sistema polític i de la política com un subsistema social juntament amb el sistema cultural, el sistema econòmic, la "comunitat societal" i "societat civil" com subsistemes tots ells que integren el "sistema social" general.

En el context d'aquest marc general, en el curs es tractarà,

primer, d'una introducció al concepte de la política. Es partirà per a això de la distinció de Hobbes en els capítols XIII, XIV i XV del Leviatan entre una concepció instrumental de la política i una concepció comunicativa de la política, tal com aquesta distinció ha estat interpretada en el pensament de després de la Segona Guerra Mundial, i tal com aquesta distinció pot entendre avui;

segon, de prendre per a això en consideració aspectes avui essencials de la determinació del sistema polític pels altres subsistemes socials;

tercer, de fer això per la via de recórrer a alguns casos, aspectes i temes de particular rellevància en els que s'han vingut centrant les discussions sobre aquesta determinació en els últims anys i se centren en el present.

En el curs s'abordaran principalment cinc punts:

1. Recorrent a Kant, Hegel, Nietzsche, Heidegger i altres, en contrast amb la tradició, es tracta de cobrar claredat sobre el concepte de llibertat subjacent en el polític modern-contemporani i en el seu

desenvolupament.

2. Recorrent a la discussió actual sobre economia keynesiana o economia no keynesiana ia les bases de l'economia keynesiana tal com s'enuncien en la Teoria General de Keynes, es tracta de fer-se una idea precisa de l'actual desbordament del polític per l'econòmic en la doble funció de la política, a saber: la d'assegurar el funcionament de l'ordre democràtic-liberal de dret i la de realització de fins col·lectius. 3. Recorrent a alguna versió dels dos vells debats Ratzinger-Habermas, que, tot i la desaparició de Ratzinger de l'esfera pública, segueixen definint l'actualitat en aquest tema, es tracta d'analitzar un aspecte de la relació entre sistema polític i sistema cultural, com és la reaparició del fet religiós en el context polític global, bé en forma substantiva, bé en forma d'una discussió sobre les bases morals prepolítiques de l'ordre liberal, o bé en la forma general de l'actual esborrament de l'utòpic-polític o de la retracció de les energies utòpiques des del polític al religiós ja ho tel·lúric. Tal reaparició es torna central en tot cas en el que es refereix a la qüestió de les bases d'un ordre internacional de dret.

4. En general l'ordre europeu de postguerra presenta una estructura reactiva. És un ordre políticament construït o nascut com evitació dels problemes i situacions que van portar a la crisi de civilització dels anys trenta del segle XX, i això en un determinat context general. Es tracta d'examinar aquestes estructures reactives sobre el rerefons d'aquells problemes i situacions i examinar també com responen en un context general que s'ha transformat, malgrat una certa prossecució del somni europeu de "política interior". Recorrent a textos de Carl Schmitt i altres, i tenint present tot l'anterior, es tracta de cobrar claredat sobre alguns fenòmens de des-estructuració, violenta o no violenta, del que jurídic-polític o jurídic-estatal en el context de la política actual econòmicament desbordat. Es prestarà també atenció al fenomen de desestructuració que representa avui l'anomenat "problema territorial" en el cas espanyol. I no obstant això, l'ordre europeu de postguerra tal com es va articular entre els anys seixanta i vuitanta del segle XX s'ha convertit retrospectivament en una mena d'utopia concreta per a tothom. Es tracta d'analitzar aquest ordre també en aquest aspecte en el context indicat.

5. Tant Keynes, com Habermas-Ratzinger, com en certa manera també C. Schmitt, coincideixen en referir-se a estats d'ànims col·lectius en els que en moments de crisi es trasllueixen aspectes muybásicos d'una consciència moderna que una i altra vegada dóna amb si misma en forma d'un elemental sentiment de falta, absència, pèrdua, o malenconia. Això ha estat molt ben analitzat per Fichte, Novalis, Hegel, i altres, i fins i tot pel mateix Keynes. Sobre el rerefons de conceptes com el de "temporalitat original" de Ser i temps de Heidegger o de "Futur passat" de R. Koselleck es tracta de posar en una perspectiva històrica el que en aquests estats d'ànim es trasllueix, que també resulta políticament determinant i en ocasions fins i tot decisiu.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

No es necessari cap coneixement previ específic

COMPETÈNCIES

2159 - M.U. en Pensament Filosòfic Contemporani 12-V.2

- Que els estudiants siguen capaços d'integrar coneixements i afrontar la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.
- Que els estudiants posseïsquen les habilitats d'aprenentatge que els permeten continuar estudiant d'una forma que haurà de ser en gran manera autodirigida o autònoma.
- Posseir i comprendre coneixements que aportin una base o oportunitat de ser originals en el desenvolupament i / o aplicació d'idees, sovint en un context de recerca.
- Capacitat d'analitzar, sintetitzar i interpretar dades d'índole cultural, social, política, ètica o científica i d'emetre juís reflexius sobre ells en els treballs escrits que es presenten.
- Comprensió en profunditat de les relacions i conflictes entre distints àmbits de la cultura i el pensament: filosofia, ciència, dret, política, etc.
- Millorar l'aptitud per a elaborar textos escrits amb claredat, orde i precisió.
- Coneixement en profunditat de l'estat de la qüestió en els principals àmbits del pensament filosòfic contemporani.
- Coneixement especialitzat dels problemes, arguments i mètodes pròpiament filosòfics que s'expressen en els textos clàssics i afavorixen la capacitat d'analitzar textos, exposar teories i discutir arguments.
- Comprensió en profunditat de la dialèctica involucrada en distintes qüestions filosòfiques, amb vista a identificar els punts problemàtics i les seues perspectives de tractament i eventual solució.
- Desenvolupament de la capacitat de reflexió crítica sobre el present i els seus problemes sobre la base dels recursos conceptuals procedents de les diferents disciplines filosòfiques.
- Capacitat per a identificar tipus de discurs, formes vàlides i no vàlides de l'argumentació.
- Millorar l'aptitud per a argumentar amb precisió.

RESULTATS DE L'APRENTATGE

OBJECTIUS GENERALS

Els assenyalats en el resum anterior.

DESTRESES A ADQUIRIR

Ja és de per si una important destresa el saber accedir amb precisió i claredat tant a alguns conceptes filosòfics bàsics com també als conceptes més generals, categorials, d'importantes disciplines. Però representa una destresa afegida la capacitat d'aplicar-los, és a dir, de descobrir els aspectes i la manera en què alguns d'aquests conceptes bàsics arriben a copertenecer-se en un determinat moment. Doncs la manera en què ho fan defineix el bàsic, o els aspectes més bàsics, de la situació de què es tracta. Aquesta situació no se'n il·lumina sinó entenent aquesta copertenència, per fugaçs que puguin ser tant aquesta com la situació definida per ella i, per tant, per fugaç que pugui ser l'interès d'aquesta comprensió. En el nostre

cas es tracta de la comprensió de la situació de la política actual en la seva relació amb els altres subsistemes socials i de conrear la competència necessària per obtenir esacomprensió.

HABILITATS SOCIALS

L'obtenció de la capacitat d'introduir-se en una articulació de conceptes que possibiliten una comprensió, per momentània i provisional que sigui, d'aspectes bàsics d'una concreta totalidadsocial en un determinat moment, és una habilitat social de primer ordre, és aprendre a fer filosofia política aplicada en sentit genuí, desenvolupar la "facultat de jutjar" en relació amb el nostre present.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. La idea moderna de llibertat i la qüestió del seu acte-viabilitat jurídica, social i política. Leviatan, Behemoth i el Leviatan desafiat. 3 sessions

2. Llibertat i guerra. El concepte del polític. Teologia política. El nomos de la terra: el polític internacional actual. 3 sessions.

3. Complementarietat funcional d'Estat i economia en l'ordre d'uropeu de postguerra. Fonts de la forma europea de l'estatalitat democràtic-liberal a la posguerra.- Economia keynesiana. Les crisis econòmiques de 1929 i de 2008. La discussió al voltant de Keynes. 3 sessions

4. Les bases morals pre-polítiques de l'ordre liberal. Els ressons de la discussió entorn d'aquest tema. El perquè de l'interès suscitat per aquesta discussió. Política, religió i utopia. 2 sessions

5. El qüestionament intern de l'estatalitat democràtic-liberal. La transformació occidental del món i el qüestionament extern de l'estatalitat democràtic-liberal. Més enllà o més ençà de l'Estat nacional: la qüestió de l'abast de l'àmbit de plasmació dels principis liberals. 2 sessions

6. Repàs en conjunt dels temes tractats, i conclusions. 1 sessió

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Classes de teoria	24,00	100
Tutories reglades	11,00	100
Elaboració de treballs individuals	45,00	0
Preparació de classes de teoria	20,00	0
TOTAL	100,00	

METODOLOGIA DOCENT

Cada sesión consistirá en una introducción general, en un análisis de un texto o textos que se suponen previamente leídos, y en un debate sobre las cuestiones suscitadas.

AVALUACIÓ

Se establecerá de acuerdo con las normas generales que rigen en este máster, aprobadas por la Comisión de Coordinación Académica y reproducidas en la memoria de acreditación (disponible en la web del máster).

REFERÈNCIES**Bàsiques**

- Heidegger, M., ¿Qué es metafísica? (traducción de X. Zubiri), en: Cruz y Raya, Ediciones Turner, Madrid 1974.
- Hobbes, Th., Leviatán, caps. XIII, XIV, XVII.
- Keynes, J. M., Teoría general de la ocupación, el interés y el dinero (1936), México 1943.
- Keynes, J. M., Las posibilidades económicas de nuestros nietos (1930), en: Keynes, J. M., Ensayos de persuasión, Crítica, Barcelona 1988.
- Schmitt, C., Teoría del partisano, Instituto de Estudios Políticos, Madrid 1962
- Habermas, J., Ratzinger, J., Las bases morales pre-políticas del Estado liberal en Pasajes: Revista de pensamiento contemporáneo, 18, 2005, págs. 75-91.

Complementàries

- Parsons, T., The System of Modern Societies, Prentice Hall, Englewood Cliffs, N.J. 1971.
- Schmitt, Carl, El concepto de lo político, Alianza Editorial, Madrid 1999.
- Schmitt, Carl, Tierra y mar; consideraciones sobre la historia universal, Instituto de Estudios Políticos, Madrid 1952.
- Schmitt, C., El Nomos de la Tierra, Instituto de Estudios Políticos, Madrid 1952. Keynes, J. M., Ensayos de persuasión, Crítica, Barcelona 1988.

Krugman, P., How Did Economists Get It So Wrong?, New York Times de 2 de setiembre de 2009.
Hegel, W. G. F., Fenomenología del espíritu (cap. VI, B, III, La libertad absoluta y el Terror), Pretextos, Valencia 2009.

Habermas, J., Teoría de la acción comunicativa, Trotta, Madrid 2010.

Jiménez Redondo, M., Religión y cultura política liberal. Sobre las discusiones Ratzinger-Habermas, en SCIO, Valencia 2007, págs. 43-74.

